

KOHTI EUROVAALEJA 2024

RAPORTTI
KANSALAISKYSELYN
TULOKSISTA

Sisällys

Johdanto ja tiivistelmä tuloksista.....	2
Tutkimuksen toteuttaminen.....	3
Selvityksen tulokset.....	4
Europarlamenttivaaleista on tulossa ulko- ja turvallisuuspolitiikan vaalit.....	4
Suomalaiset tukevat vahvasti aseavun antamista Ukrainaan.....	8
Suomen julkisen talouden sopeuttamiselle on tukea kansalaisten parissa.....	10
Vihreässä siirtymässä korostuvat ulko- ja turvallisuuspoliittiset näkökohdat.....	14
Yhteenveto.....	16

Johdanto ja tiivistelmä tuloksista

Seuraavat europarlamenttivaalit järjestetään kesäkuussa 2024. Vaalikaudelle 2024–2029 Euroopan parlamenttiin valitaan 720 jäsentä, joista 15 Suomesta. Ajatuspaja Toivon kyselyssä selvitettiin suomalaisten näkemyksiä europarlamenttivaaleihin liittyvissä seuraavissa teemoissa:

- Kansalaisille tärkeät teemat europarlamenttivaaleissa
- Julkisen talouden sopeuttaminen EU:ssa määriteltyjen rajojen puitteisiin
- EU:n yhteisvelka jäsenvaltioiden tukemiseksi
- Ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeät teemat
- Tavat tukea Ukrainaa
- Vihreässä siirtymässä oleelliset asiat Suomen kannalta

Kyselyaineiston perusteella kansalaiset odottavat eurovaaliehdokkailta kannanottoja erityisesti ulko- ja turvallisuuspolitiikasta. Sekä oikeisto- että vasemmistopuolueiden kannattajat pitävät ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa vaalien tärkeimpänä teemana.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan osa-alueista erityisesti Suomen rajaturvallisuus on kansalaisille tärkeä prioriteetti. Kansalaiset näyttävät tarkastelevan myös vihreää siirtymää ulko- ja turvallisuuspoliittisten näkökulmien kautta. Vihreän siirtymän teemoista tärkeimmiksi koetaan erityisesti huoltovarmuuteen ja energiaturvallisuuteen liittyvät teemat kuten puhtaiden energiamuotojen edistäminen ja venäläisestä fossiilienergiasta irrottautuminen.

Arvaamaton maailmanpoliittinen tilanne ja Suomen asema Venäjän naapurina ovat ruokkineet sitä, että ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymykset ovat vahvasti kansalaisten mielen päällä. Lisäksi presidentinvaaleissa käytiin laajasti yhteiskunnallista keskustelua ulko- ja turvallisuuspolitiikasta. Presidentinvaalikeskustelu pohjusti sitä, että kansalaiset ovat saaneet tietoa ulko- ja turvallisuuspolitiikan ajankohtaisista kysymyksistä.

Tärkeimpänä keinona auttaa Ukrainaa kansalaiset näkevät aseavun antamisen. Suomessa on perinteisesti suhtauduttu varauksellisesti sotilaallisen avun antamiseen sotaa käyville maille tai alueille. Historiallisesti tarkasteltuna on merkittävää, että tässä kyselyaineistossa Ukrainan tukeminen aseavulla saa jopa enemmän kannatusta kuin humanitaarisen tuen antaminen. Tuloksen taustalla voi olla se, että Ukrainan sodan pitkittymisen myötä kansalaiset voivat nähdä, että Ukrainan auttamiseksi tarvitaan uusia ja vahvempia keinoja.

EU:n säännöt määrittelevät rajoja jäsenvaltioiden julkisen talouden velalle ja alijäämälle, joita Suomi ei tällä hetkellä noudata. Tämän seurauksena nykyhallitus on päättänyt sopeuttaa

julkisia menoja saavuttaakseen nämä tavoitteet. Tämän kyselyn perusteella enemmistö kansalaisista tukee Suomen julkisen talouden sopeuttamista EU:n vaatimusten mukaiseksi.

Julkisen talouden sopeuttaminen saa tukea läpi eri ikä-, koulutus- ja tuloluokkien sekä eri puolueiden kannattajien parissa. Yhteiskunnallinen keskustelu Suomen julkisen talouden tilasta on varmasti osaltaan vaikuttanut siihen, että kansalaiset ovat tietoisia Suomen julkisen talouden ongelmista. Suomalaiset ovat perinteisesti suhtautuneet velkaantumiseen kriittisesti.

EU:n koronakriisin aikana käyttöön ottama elpymisväline perustuu yhteiseen velkaan, jonka EU ottaa markkinoilta, ja jota se jakaa jäsenvaltioille avustuksina ja lainoina. Kyselyssä selvitettiin kansalaisten suhtautumista EU:n yhteiseen velanottoon tulevaisuudessa. Tulokset osoittavat, että kansalaisten suhtautuminen on jakautunut, mutta enemmistö suhtautuu yhteiseen velkaan kielteisesti. Tämä voi heijastaa suomalaisten perinteistä varovaisuutta velkaantumista kohtaan, mikä juontaa juurensa maan taloushistoriasta. Vasemmistopuolueiden kannattajat suhtautuvat yhteiseen velkaan myönteisemmin kuin oikeistopuolueiden kannattajat.

Tutkimuksen toteuttaminen

Aula Research Oy toteutti ajatuspaja Toivon toimeksiannosta kyselyn Manner-Suomessa asuvien täysi-ikäisten keskuudessa. Kyselyllä selvitettiin kansalaisten näkemyksiä europarlamenttivaaleihin liittyvissä kysymyksissä.

Kysely toteutettiin aikavälillä 11.3.-19.3.2024 sähköisenä kyselynä. Kyselyyn vastasi yhteensä 1099 henkilöä ympäri Suomen. Otos edustaa täysi-ikäisiä suomalaisia iän ja sukupuolen mukaan painotettuna sekä maakunnan mukaan kiintiötynä. Tulosten tilastollinen virhemarginaali on noin 3 prosenttiyksikköä kumpaankin suuntaan. Raportin ovat laatineet yhteistyössä Aula Research ja ajatuspaja Toivo.

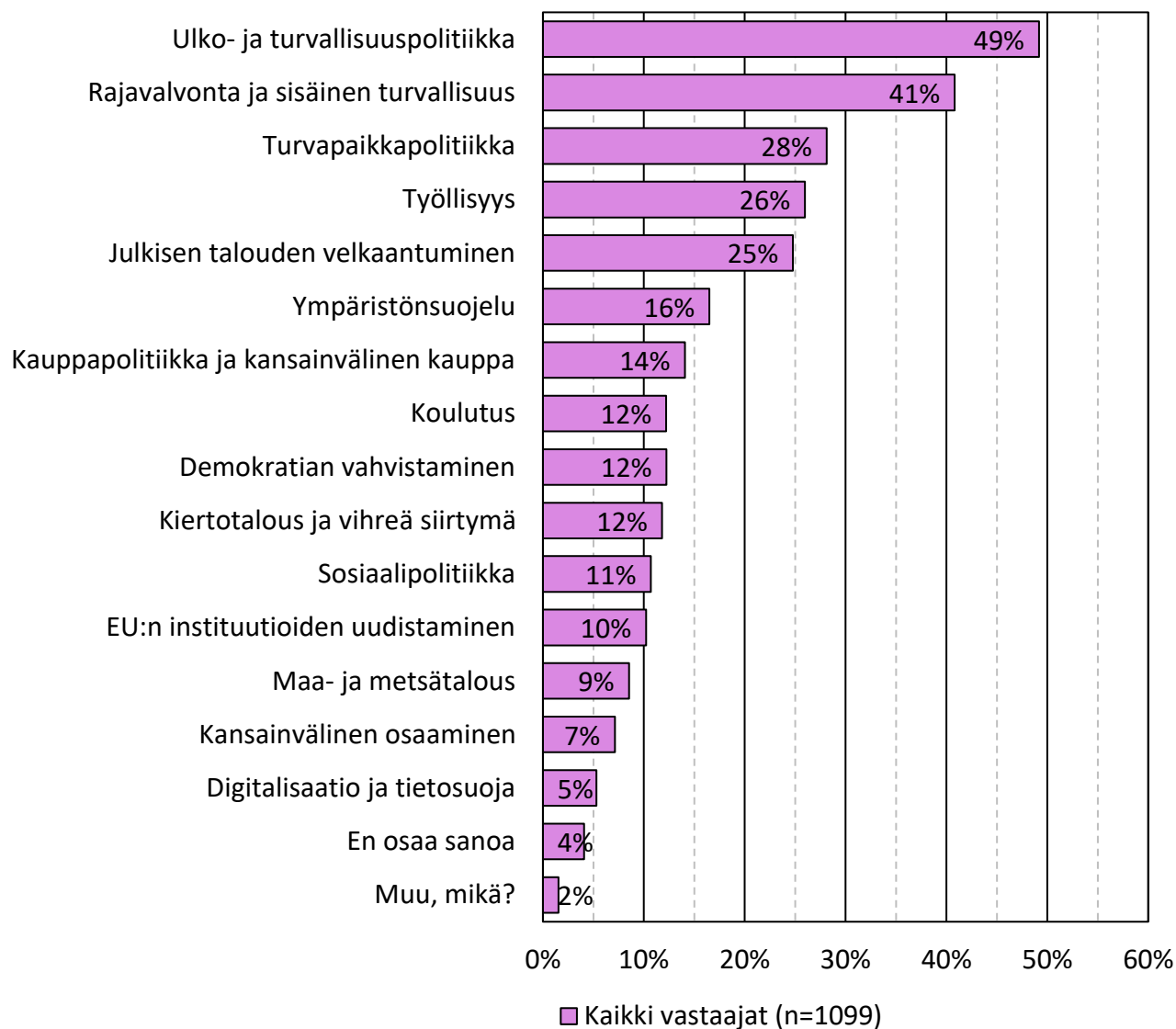
Selvityksen tulokset

Europarlamenttivaaleista on tulossa ulko- ja turvallisuuspolitiikan vaalit

Kyselyssä kysyttiin, mistä teemoista kansalaiset odottavat kannanottoja eurovaaliehdokkailta. Vastaajat saivat valita kolme heidän mielestään tärkeintä teemaa vastausvaihtoehdoista (ks. Kuvio 1 alla).

Mistä teemoista odotat europarlamenttiehdokkailta kannanottoja?

Valitse kolme mielestäsi tärkeintä teemaa.

Kuvio 1: Teemat, joista äänestäjät odottavat kannanottoja eurovaaliehdokkailta.

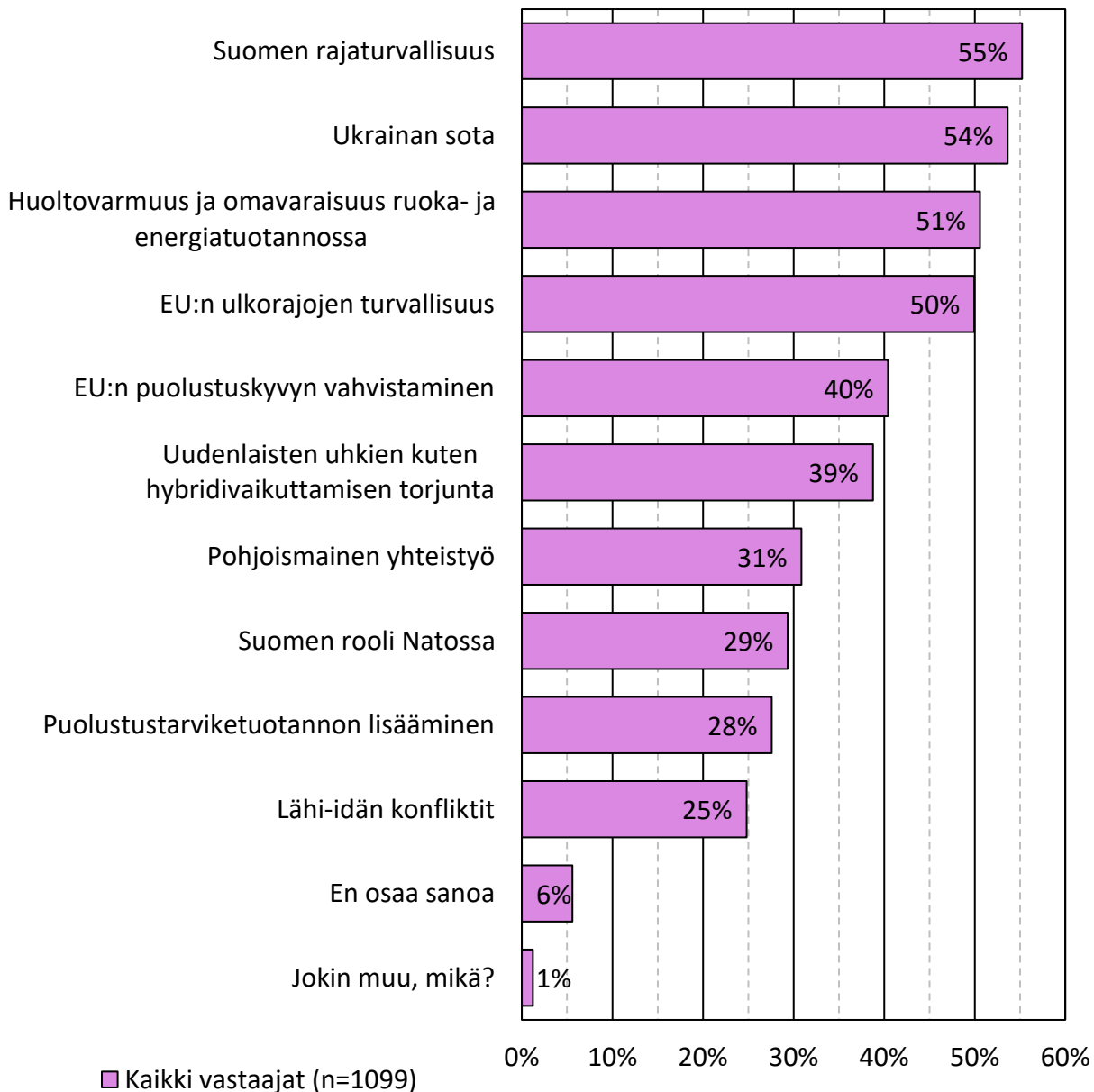
Kyselyaineiston perusteella europarlamenttivaaleista on tulossa ulko- ja turvallisuuspolitiikan vaalit, koska kansalaiset toivovat europarlamenttiehdokkailta kannanottoja erityisesti tästä aihepiiristä. Arvaamaton maailmanpoliittinen tilanne ja Suomen asema Venäjän naapurina ruokkivat ulko- ja turvallisuuspolitiikan korostumista äänestäjien mielissä.

Lisäksi presidentinvaalien alla käytiin näkyvästi yhteiskunnallista keskustelua ulko- ja turvallisuuspolitiikasta hyvinkin yksityiskohtaisella tasolla. Presidentinvaalikeskustelu pohjusti, että kansalaiset ovat saaneet tietoa ulko- ja turvallisuuspolitiikan ajankohtaisista kysymyksistä. Presidentinvaalikeskustelun myötä ulko- ja turvallisuuspolitiikan teemat ovat jo valmiiksi kansalaisten mielen päällä myös europarlamenttivaaleissa.

Oikeistopuolueet ovat perinteisesti pitäneet vasemmistopuolueita enemmän ulko- ja turvallisuuspoliittisia esillä. Tässä kyselyaineistossa asetelma näkyy siten, että oikeistolaisina itseään pitävät valitsivat vasemmistolaisina itseään pitäviä useammin ulko- ja turvallisuuspolitiikan sekä rajavalvonnan ja sisäisen turvallisuuden, kun taas vasemmistolaisina itseään pitävät valitsivat useammin ympäristönsuojelun, kiertotalouden ja vihreän siirtymän, demokratian vahvistamisen ja sosiaalipolitiikan. Kyselyaineiston perusteella toki myös vasemmistopuolueiden kannattajat toivovat eurovaaliehdokkailta kannanottoja ulko- ja turvallisuuspolitiikasta.

Kyselyssä kysyttiin lisäksi, mistä ulko- ja turvallisuuspolitiikan teemoista kansalaiset odottavat erityisesti kannanottoja eurovaaliehdokkailta (ks. Kuvio 2 alla).

Mihin ulko- ja turvallisuuspolitiikan teemoihin odotat europarlamenttiehdokkaan ottavan kantaa? Voit valita useamman teeman.

Kuvio 2: Ulko- ja turvallisuuspolitiikan teemat, joista kansalaiset odottavat kannanottoja eurovaaliehdokkailta

Erityisesti Suomen rajaturvallisuus on kansalaisille tärkeä prioriteetti ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Venäjän hybridioperaatio Suomen itärajalla, jossa Venäjä päästää ja

ohjaa rajanylityspaikoille ihmisiä, joilla ei ole tarvittavia matkustusasiakirjoja, on korostanut Suomen rajaturvallisuuden tärkeyttä kansalaisten mielissä. Myös EU:n ulkorajojen turvallisuus nousee tärkeäksi kysymykseksi.

Huoltovarmuuden ja omavaraisuuden valitsee tärkeäksi vaaliteemaksi yli puolet (51 %) vastaajista. Kansalaiset odottavat eurovaaliehdokkaiden ottavan kantaa siihen, kuinka ruoan ja energian tuotannosta huolehditaan Suomessa jatkossakin.

Presidentinvaalien alla käytiin yhteiskunnallista keskustelua Suomen roolista Natossa erityisesti siitä näkökulmasta, mikä on presidentin rooli Suomen Nato-roolin linjaamisessa. Tämän kyselyaineiston perusteella myös eurovaaliehdokkailta toivotaan kannanottoja liittyen Suomen rooliin Natossa, liki kolmasosa (29 %) vastaajista odottaa Nato-keskustelun jatkuvan eurovaaleissa.

Käynnissä kansainvälisistä kriiseistä selvästi enemmän odotetaan keskustelua ja kannanottoja Ukrainan sotaan (54 %) kuin Lähi-idän konflikteihin (25 %) liittyen.

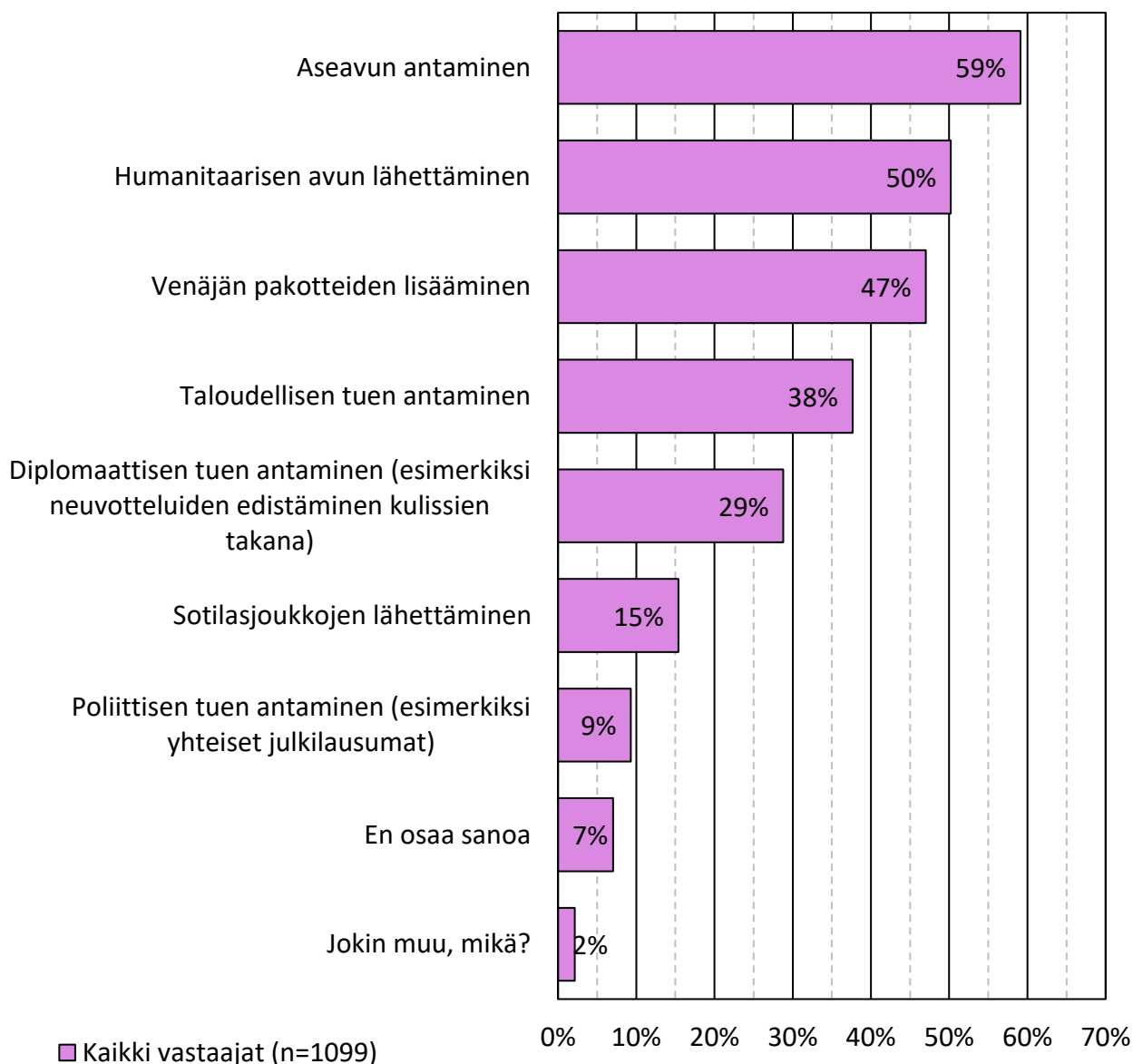
Vasemmistopuolueiden kannattajat toivovat eurovaaliehdokkailta muiden puolueiden kannattajia useammin kannanottoja Ukrainan sodasta ja Lähi-idän konflikteista kuin muista tarjotuista aiheista.

Oikeistopuolueet ovat perinteisesti korostaneet Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, jossa painottuvat esimerkiksi Suomen puolustuskyky ja rajaturvallisuus. Tässä kyselyaineistossa oikeistopuolueiden kannattajien toiveet kohdistuvat Suomen rajaturvallisuuteen ja EU:n ulkorajoihin. Kokoomuksen kannattajien parissa korostuu EU:n ulkorajojen turvallisuus ja EU:n puolustuskyvyn vahvistaminen, kun taas perussuomalaisten kannattajat painottavat Suomen rajaturvallisuutta.

Suomalaiset tukevat vahvasti aseavun antamista Ukrainaan

Venäjä aloitti vuonna 2022 hyökkäyssodan Ukrainassa. Euroopan unioni reagoi tuomitsemalla Venäjän toimet, asettamalla pakotteita Venäjälle sekä tarjoamalla mittavaa taloudellista ja poliittista tukea Ukrainalle. Kyselyssä kysyttiin mitkä tavat auttaa Ukrainaa ovat kansalaisten mielestä tärkeimpiä. Vastaajat saivat valita kolme heidän mielestään tärkeintä auttamisen tapaa vastausvaihtoehdoista (ks. Kuvio 3 alla).

**Mitkä tavat auttaa Ukrainaa ovat mielestäsi tärkeitä, jotta Ukrainaan saadaan rauha Ukrainalle oikeudenmukaisin ehdoin?
Valitse kolme tärkeintä tapaa.**

Kuvio 3: Kansalaisille tärkeät tavat auttaa Ukrainaa.

Kansalaisten tuki Ukrainan auttamiseksi aseavulla on korkealla tasolla, ja tämä on historiallisesti yllättävä tulos. Suomessa on perinteisesti suhtauduttu varauksellisesti sotilaallisen avun antamiseen sotaa käyville maille tai alueille. Tämän taustalla on se, että Suomi on pyrkinyt olemaan neutraali osapuoli globaaleissa konflikteissa, ja kansalaiset ovat suhtautuneet sotilasavun antamiseen kriittisesti. Sotilasavun sijaan sekä poliittiset päättäjät että kansalaiset ovat korostaneet, että Suomen on parempi antaa humanitaarista apua globaaleissa konflikteissa.

Historian valossa on yllättävää, että tässä kyselyaineistossa Ukrainan tukeminen aseavulla saa jopa enemmän kannatusta kuin humanitaarisen tuen antaminen. Suomi on lähettänyt Ukrainaan puolustusmateriaalitukea ja humanitaarista apua. Ukrainan sodan pitkittymisen myötä kansalaiset voivat kuitenkin nähdä, että panostukset nimenomaan aseapuun ovat välttämättömiä Ukrainan tukemiseksi.

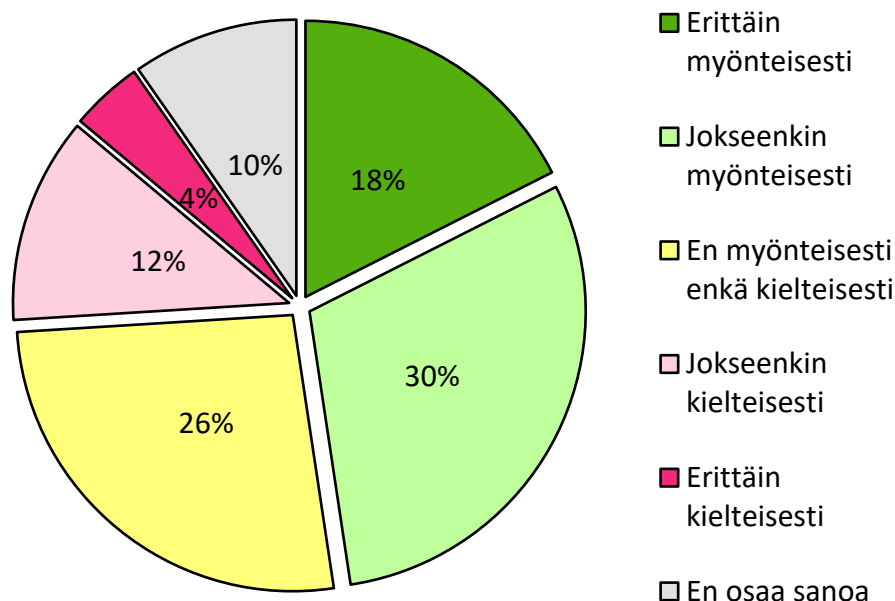
Vasemmistopuolueiden kannattajat ovat perinteisesti painottaneet rauhantyötä sotilaallisen avun sijaan. Kyselyssä näkyy, että kannatusta humanitaarisen avun ja diplomaattisen tuen antamiselle on enemmän vasemmisto- kuin oikeistopuolueiden kannattajien parissa. Samoin tukea sotilasjoukkojen lähettämiseksi on enemmän oikeisto- kuin vasemmistopuolueiden kannattajien parissa. Toisaalta tämän kyselyaineiston perusteella myös vasemmistopuolueiden kannattajien keskuudessa on tukea aseavulle Ukrainaan; esimerkiksi jopa liki 70 % SDP:n kannattajista antaa tukensa aseavun antamiselle Ukrainaan.

Suomen julkisen talouden sopeuttamiselle on tukea kansalaisten parissa

EU:n sopimukset asettavat puitteet jäsenvaltioiden julkisen talouden velan koolle ja julkisen talouden alijäämälle. Suomi ei tällä hetkellä täytä sopimusten tavoitteita. Tavoitteiden saavuttamiseksi nykyinen hallitus on päättänyt julkisen talouden menojen leikkauksista eli sopeuttamisesta.

Kyselyssä kysyttiin, miten kansalaiset suhtautuvat väittämään siitä, että hallituksen tulee sopeuttaa Suomen julkista taloutta siten, että velka ja alijäämä saadaan painettua EU-sopimuksissa määriteltyjen rajojen puitteisiin (ks. Kuvio 4).

Miten suhtaudut seuraavaan väittämään: ”Hallituksen tulee sopeuttaa Suomen julkista taloutta siten, että velka ja alijäämä saadaan painettua EU-sopimuksissa määriteltyjen rajojen puitteisiin”?

Kuvio 4: Kansalaisten suhtautuminen siihen, että hallitus sopeuttaa Suomen julkista taloutta EU:ssa määriteltyjen rajojen puitteisiin.

Suomen julkisen talouden sopeuttaminen EU:ssa määriteltyjen rajojen puitteisiin kerää kansalaisten parissa tukea. Kyselyaineiston perusteella kansalaisten kriisitietoisuus Suomen julkisen talouden ongelmista on korkealla tasolla. Julkinen keskustelu talouden sopeuttamisesta on varmasti osaltaan vaikuttanut siihen, että kansalaiset ovat tietoisia julkisen

talouden ongelmista. Kansalaisten tukea julkisen talouden sopeuttamiselle voi myös selittää perinteinen suomalainen talousajattelu, jossa julkisen talouden velkaantumiseen on suhtauduttu kielteisesti.

Julkisen talouden sopeuttamiselle on tukea laajasti kansalaisten parissa läpi eri koulutus- ja tuloluokkien. Korkeakoulutetut ja vanhemmat ihmiset suhtautuvat talouden sopeuttamiseen myönteisemmin kuin matalammin koulutetut ja nuoremmat ihmiset, mutta kielteisesti suhtautuvien määrä jää pieneksi kaikissa ikä- ja koulutusluokissa.

Julkisen talouden sopeuttamiselle on myös laajasti tukea eri puolueiden kannattajien keskuudessa. Hallituspuolueiden kannattajat tukevat oppositiopuolueiden kannattajia enemmän Suomen julkisen talouden sopeuttamista. Kokoomuksen kannattajien parissa on eniten tukea sopeuttamiselle verrattuna muiden puolueiden kannattajiin.

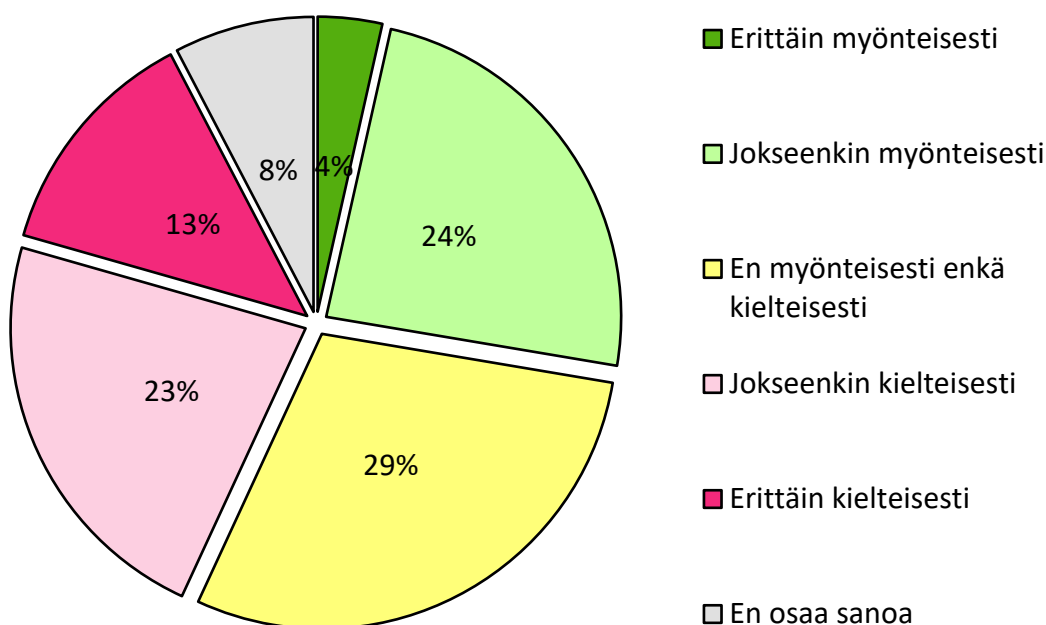
Kuitenkin myös oppositiopuolueiden kannattajien parissa on tukea sopeuttamiselle, ja kaikkien puolueiden kannattajista yli neljännes vastaajista kannattaa sopeuttamista. Ainoastaan vasemmistoliiton kannattajissa kielteisesti sopeuttamiseen suhtautuvien määrä on suurempi kuin myönteisesti suhtautuvien määrä.

Kansalaiset suhtautuvat EU:n yhteisvelkaan varautuneesti

Edistääkseen talouden elpymistä koronapandemian aiheuttamista vaurioista EU otti käyttöön elpymisvälineen. Tämä väline perustuu yhteiseen velkaan, jonka EU ottaa markkinoilta ja jota EU jakaa jäsenvaltioille avustuksina ja lainoina.

Kyselyssä kysyttiin, miten kansalaiset suhtautuvat siihen, että EU ottaa jatkossakin yhteistä velkaa jäsenvaltioiden tukemiseksi (ks. Kuvio 5).

Miten suhtaudut siihen, että EU ottaa jatkossakin yhteistä velkaa jäsenvaltioiden tukemiseksi?

Kuvio 5: Kansalaisten suhtautuminen siihen, että EU ottaa yhteistä velkaa jäsenvaltioiden tukemiseksi.

Kansalaisten suhtautuminen EU:n yhteiseen velkaan jäsenvaltioiden tukemiseksi on jakautunutta; osa suhtautuu yhteisen velan ottamiseen myönteisesti ja osa kielteisesti. Suurempi osa kansalaisista kuitenkin suhtautuu yhteiseen velkaan kielteisesti kuin myönteisesti.

Suomalaisten perinteinen kriittinen suhtautuminen velkaan voi näkyä myös suhtautumisessa EU:n yhteiseen velkaan. Suomi on kokenut historiansa aikana useita taloudellisia vaikeuksia,

kuten lamakausia ja sotien jälkeistä jälleenrakennusta. Nämä kokemukset ovat voimistaneet varovaisuutta velanottoa kohtaan. Kansalaisten kriittisessä suhtautumisessa EU:n yhteisvelkaan voi näkyä myös kansalaisten näkemykset EU:n jäsenvaltioiden ja EU:n välisestä vastuunjaosta. Valtion vastuullinen taloudenpito nähdään perinteisesti enemmän jäsenvaltioiden itsensä vastuulla olevana asiana kuin EU:n vastuunalaisuuteen kuuluvana.

Vasemmistopuolueiden kannattajat suhtautuvat yhteiseen velkaan myönteisemmin kuin oikeistopuolueiden kannattajat. Vasemmistoliiton kannattajat suhtautuvat yhteiseen velkaan kaikkein myönteisimmin, ja perussuomalaisten kannattajat kaikkein kielteisimmin. Tämän taustalla voi olla se, että vasemmistopuolueet ovat perinteisesti painottaneet taloudellista solidaarisuutta eli tulonsiirtoja EU:n jäsenvaltioiden kesken; Euroopan vasemmistopuolueissa on esimerkiksi ehdotettu EU:lle yhteistä budjettia. Oikeistopuolueet ovat sen sijaan korostaneet, että vastuullinen valtion taloudenhoito on jäsenvaltioiden omalla vastuulla.

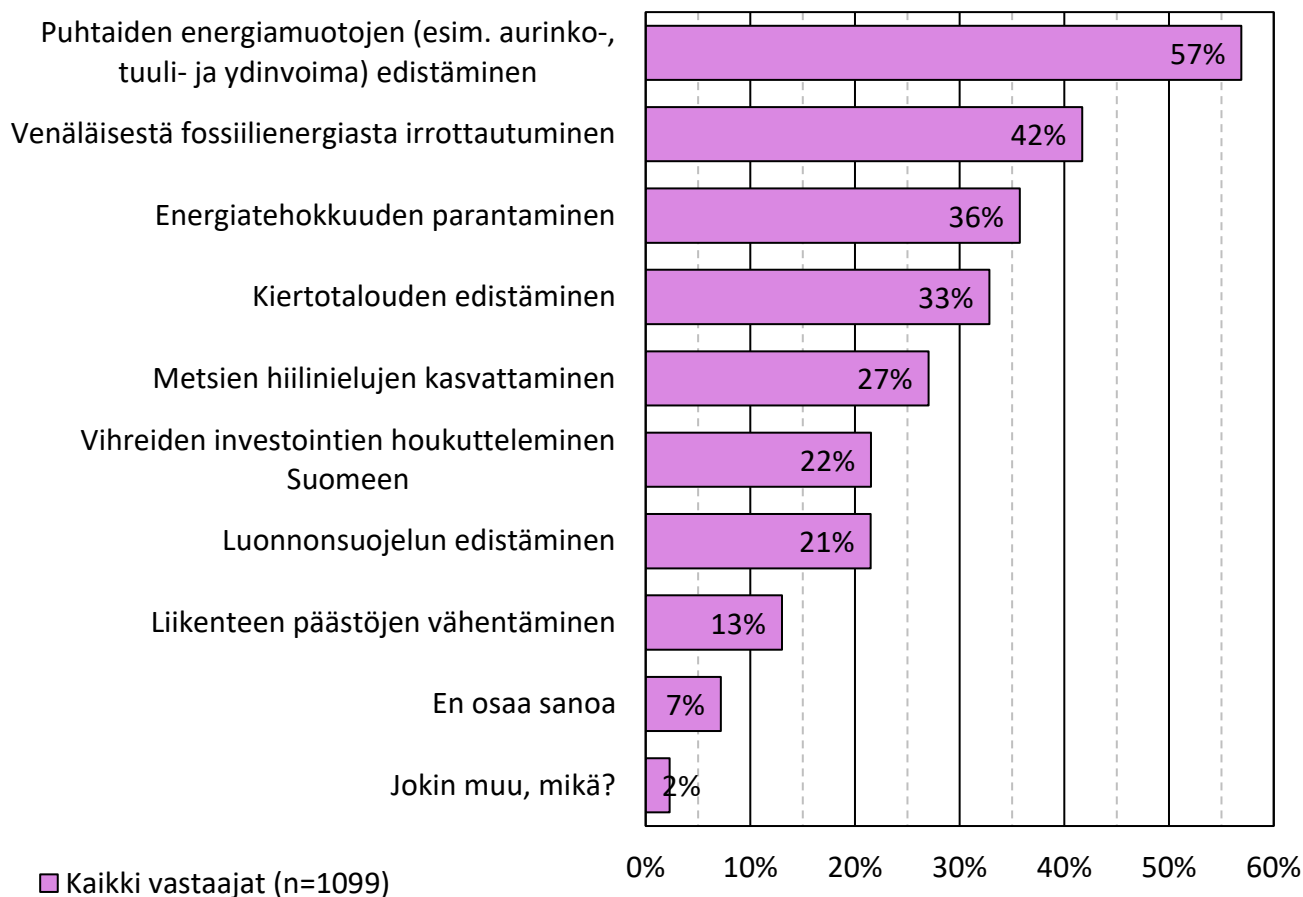
Huomioitavaa on, että tässä kysymyksessä kysyttiin kansalaisten suhtautumista yleisesti EU:n yhteiseen velkaan ilman, että tarkennettiin sitä, mikä olisi velan käyttökohde. Kansalaisten vastaukset riippuvat todennäköisesti siitä, mihin käyttökohteeseen vastaajat mieltävät velan kohdistuvan. Vastaukset voisivat olla erilaisia, jos kysymyksessä olisi kysytty suhtautumisesta yhteiseen velkaan esimerkiksi Ukrainan tukemiseksi, vihreän siirtymän edistämiseksi tai jäsenvaltion talouden tukemiseksi.

Vihreässä siirtymässä korostuvat ulko- ja turvallisuuspoliittiset näkökohdat

Euroopan unioni on asettanut tavoitteen olla ensimmäinen hiilineutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä. Tämän saavuttaakseen EU pyrkii vähentämään riippuvuutta fossiilisista polttoaineista, torjumaan ilmastonmuutosta ja luomaan uusia kestävän kehityksen työpaikkoja. Vihreä siirtymä EU:ssa käsittää laajan joukon toimenpiteitä uusiutuvan energian edistämisestä teollisuuden päästöjen vähentämiseen.

Kyselyssä kysyttiin, mitkä asiat ovat kansalaisten mielestä tärkeitä vihreässä siirtymässä Suomen kannalta. Vastajat saivat valita kolme heidän mielestään tärkeintä asiaa vastausvaihtoehdoista (ks. Kuvio 6 alla).

Mitkä asiat ovat mielestäsi tärkeitä vihreässä siirtymässä Suomen kannalta? Valitse kolme tärkeintä asiaa.

Kuvio 6: Kansalaisille tärkeät asiat vihreässä siirtymässä Suomen kannalta.

Kansalaiset näyttävät tarkastelevan vihreää siirtymää ulko- ja turvallisuuspoliittisten näkökulmien kautta. Vihreän siirtymän teemoista tärkeimmiksi koetaan energiaturvallisuuteen liittyvät teemat: puhtaiden energiamuotojen edistäminen ja venäläisestä fossiilienergiasta irrottautuminen.

Siitä huolimatta, että viime aikoina on käyty vilkasta yhteiskunnallista keskustelua EU:n vaikutuksesta Suomen metsiin ja niiden hoitoon, metsien hiilinielujen kasvattaminen ei noussut tässä kyselyaineistossa kärkeen Suomen kannalta tärkeänä teemana vihreässä siirtymässä. Metsäkeskustelu näyttää kyselyn perusteella jäävän kiinnostavuudessa monen muun aihepiirin taakse.

Puhtaiden energiamuotojen edistäminen (esim. aurinko-, tuuli-, ja ydinvoima) on tavoite, jolle on laajasti tukea eri puolueiden kannattajissa. Perinteisesti ydinvoimaan on suhtauduttu muita puhtaita energiamuotoja varovaisemmin ja kriittisemmin erityisesti vihreiden ja vasemmistopuolueiden kannattajien parissa.

Siitä huolimatta, että ydinvoima on mainittu yhtenä esimerkkinä puhtaista energiamuodoista, on eri puolueiden kannattajissa vahvaa kannatusta puhtaiden energiamuotojen edistämiseksi. Esimerkiksi, jopa yli puolet (56 %) vihreiden kannattajista on valinnut vastausvaihtoehdon, vaikka siinä on mainittu ydinvoima. Eniten kannatusta puhtaiden energiamuotojen edistämiseksi on kokoomuksen kannattajien parissa, ja vähiten kannatusta perussuomalaisten kannattajien parissa.

Yhteenveto

Ajatuspaja Toivon kyselyssä selvitettiin suomalaisten näkemyksiä europarlamenttivaaleihin liittyvissä kysymyksissä.

Kyselyn päätulokset ovat seuraavat:

- Europarlamenttivaaleista on tulossa ulko- ja turvallisuuspolitiikan vaalit.
 - Kansalaiset toivovat eurovaaliehdokkailta kannanottoja ulko- ja turvallisuuspolitiikasta.
 - Rajaturvallisuus on kansalaisille tärkeä teema ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.
 - Myös Ukrainan sota sekä huoltovarmuus ja omavaraisuus ovat suomalaisia puhuttelevia aiheita.
- Kansalaisten tuki Ukrainan auttamiseksi aseavulla on korkealla tasolla.
 - Ukrainan tukeminen aseavulla saa jopa enemmän kannatusta kuin humanitaarisen tuen antaminen.
- Suomen julkisen talouden sopeuttaminen EU:ssa määriteltyjen rajojen puitteisiin saa tukea kansalaisten parissa.
 - Sopeuttaminen kerää kannatusta läpi eri yhteiskuntaluokkien ja puoluetustojen.
- Kansalaiset suhtautuvat EU:n yhteisvelkaan varautuneesti.
 - Suurempi osa vastaajista suhtautuu yhteisvelkaan kielteisesti kuin myönteisesti.
- Kansalaiset tarkastelevat vihreää siirtymää ulko- ja turvallisuuspoliittisten näkökulmien kautta.
 - Vihreän siirtymän teemoista tärkeimmiksi koetaan energiaturvallisuuteen liittyvät teemat: puhtaiden energiamuotojen edistäminen ja venäläisestä fossiilienergiasta irrottautuminen.